

Роль самоосвітньої діяльності студентів

О.А.ШЕКШУЄВ, К.Д.ГОРЯЇНОВА

Харківська національна академія міського господарства

Самоосвіта є доповненням до форм загальної й професійної освіти студентів, навички якої формуються під впливом свідомого засвоєння загальноприйнятих прийомів і правил самоосвіти. Розвиток освіти та самоосвіти призводить до автономізації останньої як самостійного соціокультурного феномена. Тому, в умовах сучасності, самоосвіта особистості стала соціокультурною проблемою. Від її оптимального вирішення залежить соціальна мобільність і загальна культура студента, перспективи розвитку суспільства та його соціальних інститутів.

Нині проблемі самоосвіти приділяють увагу багато спеціалістів, які ратують за підвищення кваліфікації майбутніх фахівців, формування лідерських якостей студентів, розвиток навиків студенського самоврядування.

У сучасній науковій літературі даються різноманітні визначення поняття “самоосвіта”. Окремі дослідники висувають на перший план одну з характерних його ознак: вияв потреби в знаннях, досягнення високого рівня пізнавальної активності, процес самокерування засвоєнням знань, відгук на соціальні вимоги суспільства.

Самоосвіта особистості – це специфічна діяльність, яка вільно здійснюється, забезпечує інформацією, знаннями, іншими видами діяльності, а також це форма задоволення пізнавальних потреб, інтересів, яка необхідна для удосконалення освітнього потенціалу, професійного рівня та загальної культури, джерелом якої є протиріччя між необхідністю діяльності і відсутністю інформації про об’єкт, предмет діяльності.

Враховуючи сучасний економічний стан українського суспільства, можна визначити додатково такі функції самоосвіти (у соціологічній літературі виділяються наступні функції самоосвіти: соціальної мобільності, соціально-репродуктивна, культурно-репродуктивна): ресоціалізації: за допомогою самоосвіти студент здатен переорієнтуватися на нові наукові погляди, сформуванати новий світогляд, змінити життєві переконання, які не відповідають вимогам часу; завдяки самоосвіті людина може отримати нову спеціальність, використовуючи свій наявний освітній рівень та практичний досвід роботи; соціального захисту: в умовах жорсткої конкуренції на ринку праці завдяки постійній самоосвіті молоді фахівці, здатні тривалий час підтримувати свою конкурентоспроможність та професіоналізм, швидко реагувати на виникнення та впровадження у виробництво нових технік та технологій;

соціальної інтеграції: завдяки самоосвіті задовольняється потреба молодих фахівців у повноцінних та різнобічних знаннях під час її входження у самостійне життя; самореалізації особистості у професійній діяльності: самоосвіта виступає головним чинником самореалізації молодих фахівців в освітній та пізнавальній сферах, а професійна діяльність у даному випадку виступає базою розвитку її освітніх та пізнавальних інтересів; самовдосконалення особистості: самоосвіта – це той засіб, який допомагає молодим фахівцям усвідомити, прийняти, розвинути та реалізувати свої здібності у професійній та будь-якій іншій сферах діяльності; самоствердження особистості: самоосвіта допомагає молодим фахівцям залучатися до суспільних відносин, послідовної зміни способів життєдіяльності та самовизначатися як творець власного життєвого шляху.

Таким чином, самоосвіта надає можливість дійсно вільного вибору і зміни професії відповідно до індивідуальних схильностей кожного студента, сприяє формуванню реалістичних життєвих планів і їх здійсненню з урахуванням суспільних потреб.